

Afgørelser – Reg. nr.: 05694.00

Fredningen vedrører: Arnborg Hedegård

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

03-12-1973

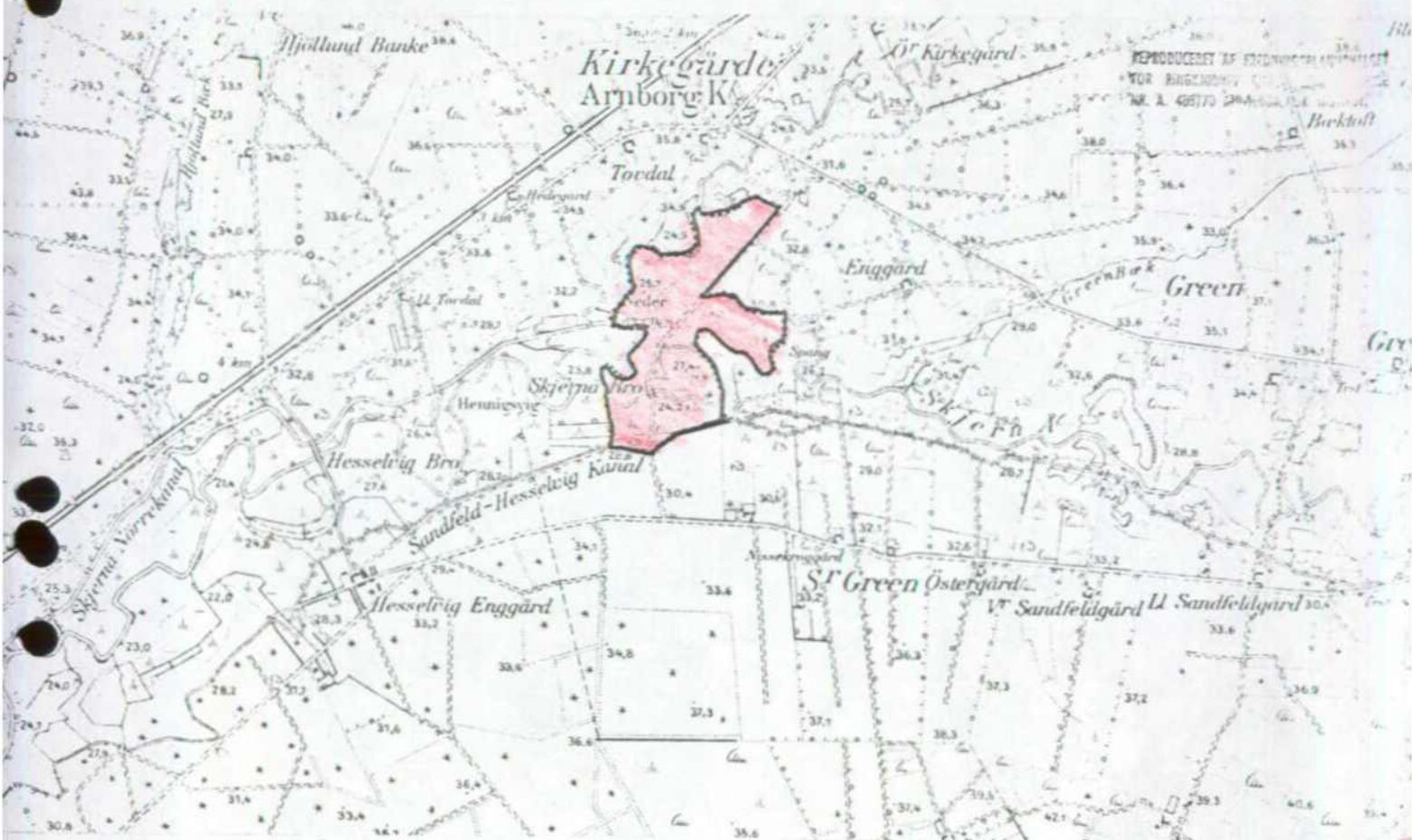
Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

Arealets navn Arnborg Hedegård Sogn Arnborg.

Komm. Herning.

Areal. 29,4 ha.

Fredet R.A.F. kendelse af 3./12. 1973.
erstatning 26000 kr.1114 II NØ -
skavild.Formål Historisk og rekreativ interesseområde.
Skjern og Rind & forenes. og Skjern Nørre-
kanal har sin begyndelse.Indhold Ingen bygninger af nogen art. Ingen på-
fyldning og afgravning. Dog gravet fra
matr nr 25_a.Ingen kemiske bekæmpelsesmidler. Trægrupper
fjernes nu eller senere.Matr. nr. del af 25₁
Greengårde.Offentlig adgang for ophold og gående færdsel.
Hedeselskabet og F.P.U. plejer efter overens-
komst.

Ejer Det danske hedeselskab.

Påtaleret Ringkøbing amts fredningskreds (nævnet)
Fredningsplanudvalget

3/12-73

U d s k r i f t

af

protokollen for fredningsnævnet for Ringkøbing amts fredningskreds.

År 1973 den 3. december blev i sagen:

R.A.F. 350/1973

Sag angående fredning af et ca.
29,4 ha stort areal ved Arnborg
hedegaard, del af matr.nr. 25 1
Greengaarde, Arnborg sogn, til-
hørende Det Danske Hedeselskab

---

afsagt sålydende

k e n d e l s e:

Ved skrivelse af 10. september 1973 har fredningsudvalget for Ringkøbing amt begæret fredningssag rejst for et areal på ca. 29,4 ha af ejendommen matr.nr. 25 1 Greengaarde, Arnborg sogn, beliggende ved Arnborg Hedegaard, tilhørende Det Danske Hedeselskab.

Som begrundelse for fredningsbegæringen anføres i skrivelsen: "Fredningsplanudvalgets landskabsanalyse for Ringkøbing amt viser, at Skjernå- og Rindådalene har sådanne fredningsmæssige værdier, at de må henføres til områder af største interesse for naturfredning.

Arnborg Hedegaard har ved sin beliggenhed på det sted, hvor

Skjern Å og Rind Å løber sammen, og hvor den historiske interessante Skjern Nørrekanal har sin begyndelse, en central placering i disse ådale.

Ydermere rummer ejendommen, særligt i de arealer, der ligger nærmest åløbene, store landskabelige værdier, som kan tjene almenhedens rekreative interesser, når der gives adgang til ophold og gående færdsel på disse arealer og foretages en vis landskabspleje og anlægges enkelte beskedne publikumsfaciliteter".

Naturfredningsrådet har i skrivelse af 14. november 1973 udtalt: "Engvanding i Danmark er kendt fra begyndelsen af 1600-tallet. Det er dog først i sidste halvdel af det 18. århundrede i forbindelse med fællesskabets ophævelse, at lovgivning på dette felt fremsættes, og anvisninger på engvanding optoges i almanakken. Ialt er ca. 600 km vandingskanaler anlagt. Efter 1920 aftager interessen igen, og idag er der kun bevaret lidt af denne kulturhistorisk interessante teknik.

Store Skjern Å - kanalen - Dalgas Kanal eller Classens Kanal - har sit udspring ved Rind - Åens udløb. Vandet tilvejsbringes ved hjælp af opstemning dels i Rind Å og dels i Skjern Å. Man har gennemgravet den åslyng, som Skjern Å har dannet, i en ca. 200 m lang bikanal beliggende på det omhandlede areal.

Dette stykke fremragende natur ved samløbet af Rind Å og Skjern Å repræsenterer i sig selv en primær fredningsinteresse. Ovenstående, der kun skal tjene som illustration af et vigtigt kulturteknisk indslag, kan yderligere tjene som argument for, at det omhandlede areal sikres gennem en fredning."

Området, hvoraf 28,2 ha er beliggende inden for åfredningslinien, er angivet på vedhæftede kort. Område I påstås pålagt følgende fredningsservitut:

"1. Der må ikke foretages bebyggelse eller opstilles telte, campingvogne eller andre til beboelse egnede indretninger. Der må ej heller opstilles skure, master eller andre lig-

nende indretninger. Den på ejendommen værende fiskerhytte skal fjernes, når det nuværende lejemål om fiskeretten op-
hører.

2. Terrænformerne må ikke ændres ved påfyldning eller afgravning, ligesom der ikke må henkastes affald, indrettes oplagspladser og lignende. Undtaget herfra er oplagring af afskåret grøde og afgravet fyld i forbindelse med vedligeholdelse af vandløb, herunder afløbet fra dambruget på matr.nr. 25 d.
3. Der må ikke anvendes kemiske bekæmpelsesmidler.
4. Trægrupperne mellem Skjern Å og omløbskanalen skal fjernes straks. Nåletræerne nord for Skjernåen og omløbskanalen fjernes, så snart de kan anvendes til juletræer, medens egetræerne bevares.
5. De fredede arealer skal herefter henligge udyrkede, og der må ikke foretages beplantning.
6. På de fredede arealer er gående færdsel og ophold tilladt for almenheden.
7. De under område I værende arealer må afgræsses, mod at der i forbindelse med eventuel indhegning opsættes møller eller på anden måde skaffes adgang for gående færdsel på området.

Ovenstående skal ikke være til hinder for, at Hedeselskabet og fredningsplanudvalget efter overenskomst foretager pleje af arealerne til bevaring af den landskabelige værdi og til gavn for almenhedens brug af arealerne, herunder eventuelt anlæg af en mindre parkeringsplads ved gårdtomten.

Inden for fredningsgrænse II skal arealet bevares som åbent landbrugsland."

Efter behørig bekendtgørelse og indvarsling har nævnet den 3. december 1973 afholdt møde med de interesserede.

Det Danske Hedeselskab har tiltrådt fredningspåstanden.

Fredningsplanudvalget har henstillet, at der udbetales en

erstatning på 26.000,- kr.

Efter det foreliggende, herunder områdets rekreative og historiske værdi, finder nævnet, at betingelserne i naturfredningslovens § 1 for fredning på fornævnte betingelser og mod erstatning som ønsket af det i sagen omhandlede område, hvis beliggenhed er angivet på vedhæftede kort, er opfyldt.

I erstatning udbetales til Det Danske Hedeselskab 26.000,- kr. uden renter.

Erstatningen udredes med 3/4 af statskassen og 1/4 af Ringkøbing amtsråd.

Da der ikke fra anden side er fremsat krav om andel i erstatningen, vil denne være at udbetale fuldtud til Hedeselskabet.

Kendelsen vil være at tinglyse.

T h i b e s t e m m e s :

Det foran nævnte og på vedhæftede kort viste areal af matr.nr. 25 1 Greengårde, Arnborg sogn, af areal ca. 29,4 ha, fredes i overensstemmelse med det foran anførte.

I erstatning udbetales til Det Danske Hedeselskab, Viborg, 26.000,- kr. uden renter.

Erstatningen udredes af statskassen med 3/4 og af Ringkøbing amtsråd med 1/4.

Møller Nielsen

A. Tonnesen

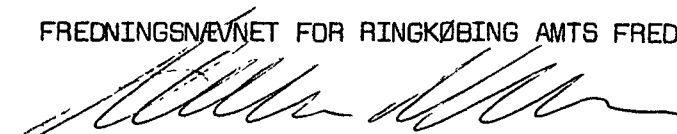
Ole Kristensen

cfr. *h*
Ø/S.

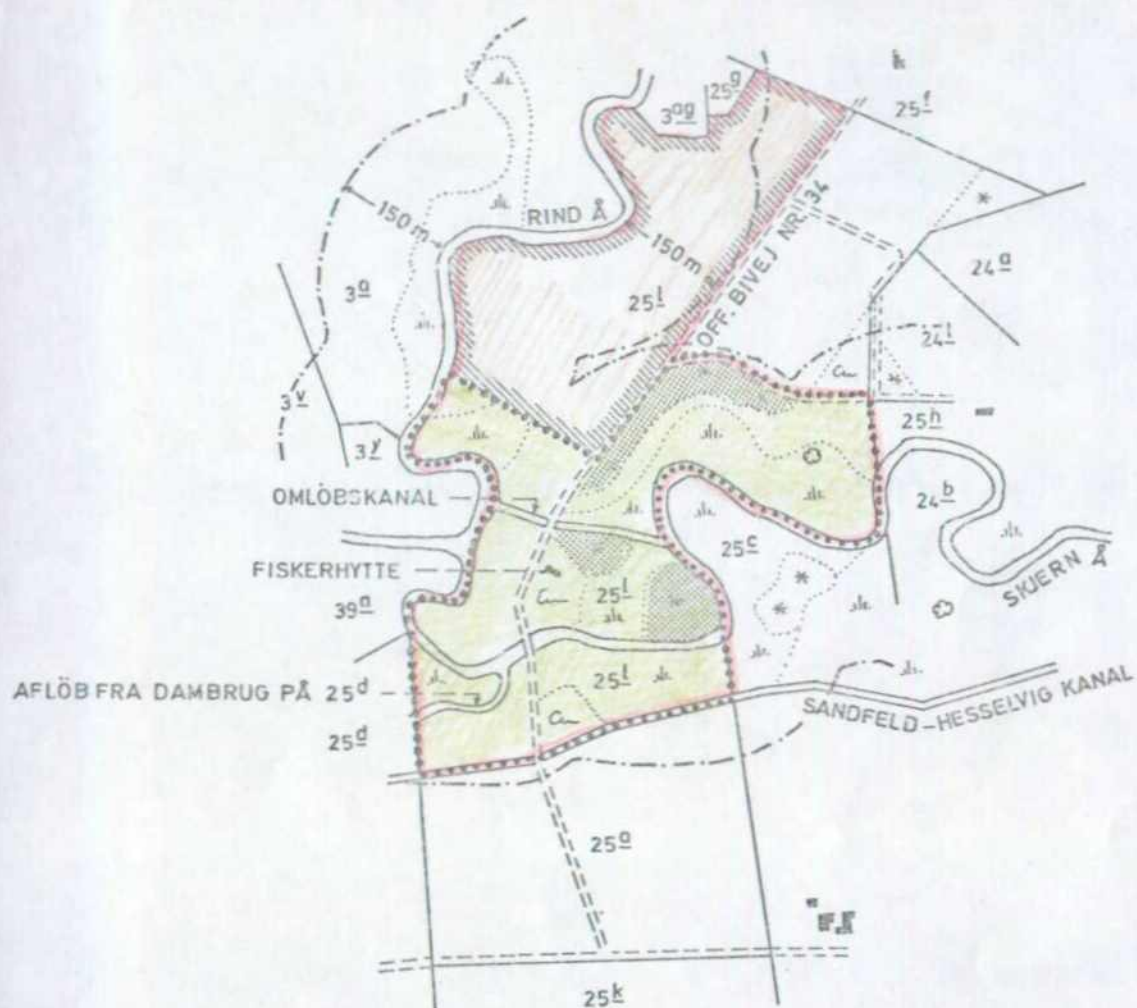
/ms

Udskriftens rigtighed bekræftes.

FREDNINGSNÆVNET FOR RINGKØBING AMTS FREDNINGSKREDS.

Møller Nielsen

FREDNING AF DEL AF MATR. NR. 25^l
 ARNBORG HEDEGÅRD
 ARNBORG SOGN
 RINGKØBING AMT

- ..... FREDNINGSGRÆNSE I
- //// //// FREDNINGSGRÆNSE II
- ▨▨▨▨ TRÆGRUPPER SOM FJERNES

CA 1:10000

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05694.00

Dispensationer i perioden: 15-12-1993

Retten i Herning, 2. afdeling
Nygade 1-3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00

Herning, den 15. december 1993
R.A.F. 67/93

Skjern Å Kanofart
Att. Hr. Erling Jensen
Vester Mølle
7323 Give

Skjern Å Kanofart v/Erling Jensen og Aaskov Kanofart v/Thorkild Eriksen ansøger om tilladelse til isætning/optagning af kanoer i Skjern Å ved stemmeværket i det fredede område, matr. nr. 25 1, Gl. Arnborg by, Arnborg sogn - Arnborg Hedegård - R.A.F. 350/73 - fredningsnævnets kendelse af 3. december 1973.

Efter en besigtigelse, hvori foruden nævnets medlemmer og ansøgere deltog repræsentanter for Ringkøbing Amtskommune, Det Danske Hedeselskab, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Kanoselskabet Skjern Å Nørrekanal, meddeler nævnet i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til en oplagsplads med henblik på isætning og optagning af kanoer i Skjern Å ved stemmeværket.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse, jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 85, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, indbringes for Naturklagenævnet, der afgør klager, der er indgivet af miljøministeren eller indeholder spørgsmål, som efter nævnets vurdering har meget væsentlig interesse i forhold til lovens formål, idet miljøministeren afgør andre klager.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den ovenfor anførte adresse.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve.

Med venlig hilsen

H. Stamp

/GRM

SCANNET

Herning, den 10. september 2001
R.A.F. 47/01

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Skjern Å Kanofart v/Erling Jensen er d.d. tilskrevet således:

"Skjern Å Kanofart v/Erling Jensen, Vester Møllevej 7, 7323 Give, ansøger om tilladelse til etablering af en ophalerplads til kanoer ved Skjern Å Bro. – R.A.F. 47/01 – Arnborg Hedegård.

Efter en besigtigelse den 30. august 2001, hvori foruden nævnet deltog repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Sportsfiskerforbund og ansøgeren, skal nævnet meddele tilladelse til, at der som ansøgt laves en ophalerplads ved Skjern Å Bro til kanoer. Ophalerpladsen skal laves sydvest for opstemningen ved parkeringspladsen. Tilladelsen gives, da dette ikke er i strid med fredningens formål.

Tilladelsen gives på vilkår, at der ikke anvendes trykimprægneret træ eller andre materialer, der kan afgive miljøfarlige stoffer til vandet.

Nævnet har især lagt vægt på, at indretningen, der placeres i forlængelse af en spunsvæg i beton, ikke skæmmer åen og dens nærmeste omgivelser.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse, jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve.

Med venlig hilsen

H. Stamp"

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

H. Stamp

Skov- og Naturstyrelsen
SN 2001 - 1211/11 - 0001
Akt. nr. 9 Bil. 1

Campingplads

32

Neder
Green

ÅRSKJØBING AMT
EKSPLOATERING OG MILJØOMRÅDET

- 5 FEB. 2001

Skjern A. Bro

Niss

26

ligsvig

J.nr SN 2001 - 1211/11 - 00

11 SEP. 2001

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

Miljøministeriet
By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

- 8 OKT. 2009

Herning, 6. oktober 2009
FRD 28/2009

Herning kommune er d.d. tilskrevet således:

"Herning kommune, Teknik & Miljø, Torvet, 7400 Herning, ansøger om tilladelse til at etablere shelters/toilet til overnatning på del af matr. nr. 25 l, Greengaarde, Arnborg sogn. – R.A.F. 350/1073 – Arnborg Hedegaard.

Efter en besigtigelse den 17. september 2009, hvori foruden fredningsnævnet deltog repræsentanter for ansøgeren, Herning kommune, skal nævnet meddele tilladelse til, at der som ansøgt ved ophalerpladsen ved Skjern Å Bro etableres en række forbedringer af publikumsfaciliteterne. Det drejer sig om, at der umiddelbart syd for parkeringspladsen etableres en grusbelagt plads med 3 sheltere, en bålplads og et bord/bænkesæt. Der laves en grusbelagt sti fra parkeringspladsen til shelterne. Umiddelbart nord for parkeringspladsen kan der opstilles op til 2 bord/bænkesæt, ligesom der ved parkeringspladsen kan opstilles affaldsbeholdere. I tilslutning til selve ophalerpladsen kan der bygges et nyt skur med plads til brænde mv., ligesom der kan være et toilet. Bygningen kan have en samlet længde op til 6 meter og en bredde på op til ca. 2 meter. Endelig gives der tilladelse til mindre forbedringer af ophalerpladsen nedenfor stemmeværket, ligesom der kan laves en ophalerplads ovenfor stemmeværket, hvor kanoer kan landes eller sættes i vandet. Tilladelsen gives, da dette ikke er i strid med fredningens formål.

Nævnet har især lagt vægt på, at fredningen åbner mulighed for, at der kan anlægges enkelte beskedne publikumsfaciliteter, hvilket nævnet finder, at det ansøgte kan betegnes som. Det ansøgte medvirker til, at offentligheden får forbedret mulighederne for at opleve de særegne naturværdier i området, idet der samtidig tages hensyn til naturen. Der henvises her navnlig til, at toiletbygningen medvirker til at skabe ordnede forhold.

Nævnet har også lagt vægt på, at det ansøgte ikke skæmmer åen og dens nærmeste omgivelser.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse, jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse.

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

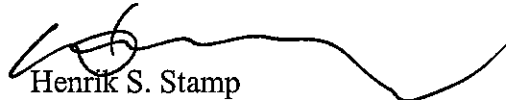
Gebyret tilbagebetales, hvis der gives helt eller delvist medhold i klagen.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve”,

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

Henrik S. Stamp

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Modtaget i
Naturstyrelsen
29 OKT. 2012

Herning, 25. oktober 2012
FRD 36/2012

Herning kommune er d.d. tilskrevet således:

"Herning kommune, Natur og Grønne Områder, Torvet, 7400 Herning, ansøger om forlængelse af tilladelse af 6. oktober 2009 til etablering af en række publikumsfaciliteter på matr. nr. 25 l. Greengarde, Arnborg sogn. – R.A.F. 350/1973 – Arnborg Hedegaard.

Fredningsnævnet gav ved kendelse af 6. oktober 2009 tilladelse til at Herning kommune ved ophalerpladsen ved Skjern Å Bro etablerede en række forbedringer af publikumsfaciliteterne. Det drejede sig om, at der umiddelbart syd for parkeringspladsen skulle etableres en grusbetlagt plads med 3 sheltere, en bålplads og et bord/bænkesæt. Der skulle laves en grusbetlagt sti fra parkeringspladsen til shelterne. Umiddelbart nord for parkeringspladsen kunne der opstilles op til 2 bord/bænkesæt, ligesom der ved parkeringspladsen kunne opstilles affaldsbeholdere. I tilslutning til selve ophalerpladsen kunne der bygges et nyt skur med plads til brænde mv., ligesom der kunne opføres et toilet. Bygningen måtte have en samlet længde op til 6 meter og en bredde på op til ca. 2 meter. Endelig blev der givet tilladelse til mindre forbedringer af ophalerpladsen nedenfor stemmeværket, ligesom der kunne laves en ophalerplads oven for stemmeværket, hvor kanoer kunne landes eller sættes i vandet. Tilladelsen blev givet, da dette ikke var i strid med fredningens formål.

Nævnet lagde især vægt på, at fredningen åbner mulighed for, at der kan anlægges enkelte beskedne publikumsfaciliteter, hvilket nævnet fandt, at det ansøgte kunne betegnes som. Det ansøgte medvirkede til, at offentligheden fik forbedret mulighederne for at opleve de særegne naturværdier i området, idet der samtidig blev taget hensyn til naturen. Der henvistes her navnlig til, at toiletbygningen medvirkede til at skabe ordnede forhold. Nævnet lagde også vægt på, at det ansøgte ikke skæmmede åen og dens nærmeste omgivelser.

Tilladelsen bortfaldt, hvis ikke den blev udnyttet inden 3 år jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Herning kommune har nu søgt om forlængelse af tilladelsen, idet det er oplyst, at den endnu ikke er udnyttet.

Sagen er behandlet af nævnets formand alene efter § 10, stk. 5 i forretningsordenen for Fredningsnævn.

Jeg skal hermed på nævnets vegne i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 forlænge tilladelsen af 6. oktober 2009, idet jeg fortsat og med samme begrundelse ikke finder, at det ansøgte er i strid med fredningens formål.

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jf. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Deres klage bedes sendt til Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, så vidt muligt elektronisk på midtjyllandvest@fredningsnaevn.dk

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr.

De modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del. De skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

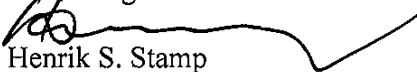
Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve”,

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

Henrik S. Stamp

Herning, 30. maj 2023
FN-MJV-10-2023

Herning Kommune
ngole@herning.dk

Ansøgning om dispensation til foretagelse af et vandplansprojekt ved Skjern Å Bro – R.A.F. 350/1973
– Arnborg Hedegaard.

Herning Kommune har søgt om dispensation til inden for fredningen Arnborg Hedegaard at foretage ændringer i åløbssystemet. Projektet går ud på at skabe fri passage for fisk og fauna i Rind Å samtidig med, at der fortsat skal ledes vand til Skjern Å Nørrekanal.

Ansøgningen

Af ansøgningen fremgår, at projektet går ud på at skabe fri passage for fisk og fauna i Rind Å samtidig med, at der fortsat skal ledes vand til Skjern Å Nørrekanal. Der vil ske en ændring således, at Skjern Å Nørrekanal fremadrettet alene forsynes med vand fra Skjern Å og ikke længere med vand fra Rind Å, som det er tilfældet i øjeblikket.

Stemmeværket virker som en fysisk spærring for laksefisk, herunder både for optrækkende fisk, der vil opstrøms i Rind Å-vandløbssystem for at gyde, men også for nedtrækkende smolt.

En del af projektområdet er beliggende indenfor Arnborg Hedegård-fredningen. Det er Herning Kommunes vurdering, at projektet kræver dispensation fra fredningen, da det forudsætter mindre terrænændringer flere steder. Kommunen søger samtidig Slots- og Kulturstyrelsen om dispensation til at gennemføre projektet i forhold til områdets fredede fortidsminder.

Projektet beskrives blandt andet således:

”...

Den væsentligste ændring består i at Rind Å afskæres fra Skjern Å Nørrekanal og Bikanalen med en lav vold i vestenden af Bikanalen, og at vandforsyningen til Skjern Å Nørrekanal fremtidigt sker under Rind Å til et nyt åbent forløb vest for Rind Å. Forløbet ligger dog delvist i det nuværende omløbsstryg.
...”

Herning Kommune har henvist til detailprojekt ”Faunapassage til Rind Å ved Skjern Å Nørrekanal”, hvor projektet er detaljeret beskrevet.

Fredningen

Af fredningskendelse af 3. december 1973 fremgår blandt andet, at fredningen er begrundet med områdets rekreative og historiske værdi.

Af fredningsbestemmelsernes § 2 fremgår:

”...

2. Terrænformerne må ikke ændres ved påfyldning eller afgravning, ligesom der ikke må henkastes affald, indrettes oplagspladser og lignende. Undtaget herfra er oplagring af afskåret grøde og afgravet fyld i forbindelse med vedligeholdelse af vandløb, ...”

Natura 2000 og bilag IV-arter

Området er omfattet af Natura 2000 området Skjern Å. Herning Kommune har foretaget følgende vurdering:

”Habitatvurdering

Natura 2000-områder

En del af projektområdet er beliggende Natura 2000-område nr. 68. Natura 2000-området består af habitatområde H61 Skjern Å. Habitatområdet er udpeget for at værne om de naturtyper og arter, der er listet i udpegningsgrundlaget.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 61		
Naturtyper:	Søbred med smårter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Hængesæk (7140)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Grøn kølleguldsmed (1037)	Havlampret (1095)
	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Laks (1106)	Damflagermus (1318)
	Odder (1355)	Vandranke (1831)

Figur 4. Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2 * angiver, at der er tale om en prioriteret natur.

Figur 5. Skravering viser udstrækning af Natura 2000-område indenfor projektområdet.

Figur 6. Kortlagte habitatnatur-typer inden for projektområdet. Overdrevet hvor rør skal graves ned er i moderat tilstand.

Natura 2000-området er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og arters levesteder: vandløb, surt overdrev, samt vandløbsarter, især laks, flod- og havlampret, vandranke og en meget stor og udbredt bestand af grøn kølleguldsmed.

Der findes en lang række beskyttede naturtyper og habitatnatur i egnen mellem Skjern Å og Skjern Å Nørrekanal nedstrøms projektområdet, som er afhængig af de hydrologiske forhold, som skabes mellem disse to vandløb. Da de projekterede tiltag med vandindtag til Skjern Å Nørrekanal fra Skjern Å ikke har nogen betydning for de hydrologiske forhold i kanalen, er projektet også uden betydning for disse naturtyper.

Inden for projektområdet findes et par arealer, som er kortlagt som habitat-naturtypen 6230 (surt overdrev) (se figur 7). Projektet indebærer nedgravning af transportrør over en ca. 20 meter lang strækning, gennem et kortlagt surt overdrev. Det er Herning Kommunes vurdering, at overdrevets integritet, på de stillede vilkår i kommende dispensation, bevares og at overdrevet, inden for få år vil være retableret. Derved kan det udelukkes, at Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger påvirkes væsentligt.

Bilag IV-arter

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted i området. Kommunen har ingen aktuelle registreringer af plantearter, der står på Habitatdirektivets Bilag IV i projektområdet. Det er kommunens vurdering, at plantearterne ikke findes inden for projektområdet.

På baggrund af Faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser¹ samt kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at følgende arter kan tænkes at forekomme i Herning Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, stor vandsalamander, odder, bæver, småflagermus, markfirben, grøn kølle-guldsmed, grøn mosaikguldsmed, guldsjakal og ulv.

Spidssnudet frø, løgfrø, stor vandsalamander kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer.

Spidssnudet frø er vidt udbredt i Danmark og findes i alle landsdele undtagen Bornholm. Den trives bedst, hvor der i umiddelbar nærhed af velegnede ynglevandhuller findes gode raste- og fourageringshabitater i form af moser, enge eller fugtige heder. Spidssnudet frø yngler ligesom andre arter af padder med størst succes i lavvandede fiskefrie og rene vandhuller, der skal være lysåbne. Spidssnudet frø er lokalt almindelig. Der er dog ikke kendskab til konkrete fund af arten i nærheden af projektområdet. Det vurderes dog, at der findes flere egnede vandhuller i nærheden, hvorfor det ikke kan afvises, at den forekommer i området.

Løgfrø er sjælden i Danmark. Den har en meget spredt forekomst, og forekommer fåtalligt i de fleste landsdele. Den er dog ikke kendt fra Fyn, Bornholm og en række andre øer. Den kræver rene, fiskefrie, solbeskinnede lavvandede vandhuller til at yngle i. Når den går på land, skal den gerne bruge løs sandet jord, som den kan grave sig ned i. Den tilbringer dagtimerne nedgravet, og fouragerer i stedet om natten. Løgfrø er lokalt almindelig ca. 3 km syd for projektområdet. Der er ikke kendskab til konkrete fund af arten i projektområdet, men da der er flere egnede vandhuller i området, kan det ikke afvises, at den forekommer i eller i nærheden af projektområdet.

Padder påvirkes negativt, når vandhuller næringsstofpåvirkes, gror til eller på anden vis reduceres i areal. Projektet påvirker ikke vandhuller, og gravearbejdet skal foretages uden for paddernes yngleperiode. Projektet vurderes derfor ikke at påvirke padder negativt.

Markfirben er almindeligt forekommende i det meste af Danmark. Potentielle yngle- og rasteområder for markfirben er især solbeskinnede sydvendte skrånninger med vel drænet jord og lav vegetation. Arten lever typisk i områder som skovbryn, diger, markskel, gamle råstofgrave og andre tørre områder med bar jord eller sparsom vegetation. Der ikke registreret forekomster af markfirben i projektområdet, men den kan potentielt leve på områdets overdrev og andre tørre lokaliteter med lav vegetation.

Nedgravning af 20 meter rør gennem overdrevet er en midlertidig forstyrrelse i et begrænset område (samlet ca. 40 m²), hvorfor projektet ikke vil væsentligt forstyrre arten, skulle den findes i området.

Grøn kølleguldsmed er sjælden i Danmark, men den forekommer i flere af de større jyske vandløbssystemer, hvilket omfatter Karup Å, Gudenå, Skjern Å, Simested Å, Skals Å og Storå. Den yngler i

halvstore til store vandløb, på strækninger med rent og iltrigt vand og passende bundforhold. Nymferne af grøn kølleguldsmed er flerårige og lever mere eller mindre nedgravet i vandløbsbunden i områder med stenet og sandet bund. Arten holder typisk til på egnede biotoper i selve vandløbet, men kan også findes i afskårne å-slyngninger og oversvømmede arealer. Grøn kølleguldsmed er kendt både ynglende og fouragerende fra Skjern Å i projektområdet.

Grøn kølleguldsmed forekommer spredt i hele landet. Den yngler i vandhuller og å-afsnøringer. Her i landet ses den i langt overvejende grad i stærk tilknytning til planten krebseklo. Dette gør sig dog strengt taget ikke altid gældende, da den også sjældent ses æglæggende i eksempelvis arter af vandaks. Der er ikke kendskab til konkrete fund af arten langs projektstrækningen eller egnede levesteder for arten langs projektstrækningen. Det vurderes usandsynligt, at arten lever langs projektstrækningen.

Grøn kølleguldsmed og grøn mosaikguldsmed påvirkes negativt, når vandmiljøet næringsstofberiges eller gror til. Projektet medfører ikke næringsstofberigelse af vandhuller og fugtige arealer og påvirker derfor ikke arterne.

Odder er vidt udbredt og almindeligt forekommende i Jylland. Odder har et meget stort aktivitetsområde (op til 50 km vandløb for hanner) og kan til tider træffes i selv meget små og næsten udtørrede grøfter, når de vandrer fra det ene vandløbssystem til det næste. Odder er kendt fra projektområdet. Bæver er ikke kendt fra projektområdet, men den kan ikke afvises at findes i området. Anlægsarbejdet vil blot medføre en kortvarig og midlertidig forstyrrelse, som ikke vil kunne påvirke hverken odder eller bæver væsentligt.

Det forventes, at der kan forekomme flere arter af flagermus i og ved projektområdet. En screening af forekomster af flagermus viser, at projektstrækningen er inden for udbredelsesområdet for mindst to arter af flagermus. Da flagermus er mobile arter, der kan bevæge sig over store afstande på kort tid, kan der til tider forekomme andre og flere arter end de nævnte. I nærheden af projektområdet findes flere egnede fourageringssteder for flagermus. Især småsøer og vandløb kan være fourageringsområder for vandflagermus og damflagermus. Der er flere læhegn og skovbryn i området, der vurderes at udgøre landskabelige ledelinjer for flagermus. Der er ikke kendskab til egnede ynglesteder for flagermus i projektområdet, eksempelvis i form af gamle træer med hulheder, men det kan heller ikke afvises, at der forekommer enkelte ældre træer med spættehuller, der kunne benyttes af flagermus.

Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes af projektet. Der fældes således ikke ældre træer med hulheder i forbindelse med projektet.

Ulv og guldsjaka vil ikke blive påvirket negativt af projektet, idet anlægsarbejdet blot vil medføre en kortvarig og midlertidig forstyrrelse, som ikke vil kunne påvirke arterne væsentligt.

På grundlag af nuværende viden vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil medføre negativ påvirkning af bilag IV-arter. Det vurderes endvidere, at projektet ikke vil skade yngle- eller rasteområder for arter, der er beskyttet af Habitatdirektivets bilag IV.”

Fredningsnævnets sagsbehandling

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 9. maj 2023.

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

Tilstede foruden nævnsformand Joy Winter, det kommunalt udpegede medlem Sven Agergaard og det ministerielt udpegede medlem Elisabeth Moltke var:

Kim Iversen, Herning Kommune
Søren Brandt, Herning Kommune
Benny Pedersen, Friluftsrådet
Flemming Bak, Danmarks Naturfredningsforening

Søren Brandt redegjorde for projektet, som er en del af en gravet engvandingskanal fra 1870'erne. Som vandløbet forløber nu, er der fisk, som springer op og kommer til skade, når de forsøger at springe op i Skjern Å via Rind Å, fordi de rammer broen. Det skyldes, at fiskene søger tilbage til deres oprindelige vand. Det kan undgås ved omlægning af systemet, så fiskene ledes tilbage til Skjern Å uden denne hindring.

Der er kulturhistoriske interesser forbundet med engvandingsanlægget, som projektet søger at tage hensyn til.

Søren Brandt henviste til det fremsendte materiale, hvoraf det fremgår, at der ønskes etableret en jordvold øst for fredningen. Vandet fra Rind Å ledes i et skarpt sving til venstre ved Skjern Å Nørrekanal, så vandet ikke kan løbe ind i omløbskanalen. Omløbets nederste halvdel af strækningen vil fra punktet, hvor omløbskanalen nu munder ud i Skjern Å, blive dækket til. I stedet for det tildækkede forløb, laves et kortere omløb med forbindelse til Skjern Å via Bikanalen. Derved vendes strømmen, så vandet løber op mod Skjern Å Nørrekanal.

Inden for fredningen etableres en afspærring med rørføring med 5 rør under Rind Å, således at vandet fra Skjern Å føres via Bikanalen i en nedgravet kanal op til det afkortede omløb i strømretningen. Afspærringen vil ligge under vandspejlet.

Ændringen vil medføre, at det undgås, at vandet fra Rind Å og vandet fra Skjern Å blandes.

Der etableres en jordvold mellem Skjern Å og Bikanalen, som hindrer fiskene i at svømme den forkerte vej. Volden skal etableres med et støbt fundament, der skal indeholde et gitter eller en rist, så vandet kan løbe igennem, så området ikke oversvømmes. Jordvolden vil blive tilgroet som i det omgivende landskab. Der skal eventuelt lægges ekstra sten i stenstryget. De er ikke på nuværende tidspunkt klar over, hvorfra jorden skal hentes. De vil holde volden lav, så den vil falde ind i landskabet. Der har været oversvømmet i januar og februar på stedet.

Bikanalen løber under vejen. Vandtilførslen reguleres med gennemløb ad 4 kanaler. Dette vil være synligt, som det også var, da fredningen blev indført. Det skal genskabes, da det er rustet sammen.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Fredningsnævnet har efter votering vedtaget at meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og 2, til inden for fredningen at foretage nedenstående arbejder inden for fredningen og i øvrigt i overensstemmelse med det i ansøgningen beskrevne:

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

---

1. Volden, som adskiller Bikanalen fra Rind Å, anlægges i et koteniveau højere end de normalt høje vandstande i Rind Å og vil desuden have en overløbsmulighed til Rind Å ved de store afstrømninger.
2. Af hensynet til den fremtidige drift af vandforsyningen under Rind Å fra Bikanalen etableres en enkel lodret frontmur for rørene på østsiden af volden. På frontmuren skal monteres sikkerhedsrækværk og 5 håndtag til at optage og nedsætte skot foran rørindløbene.
3. Indløbet til Bikanalen indsnævres og bunden hæves. Der monteres grødeskærm i Skjern Å, parallelt med indløbet. Hvis der vurderes behov for yderligere at sikre mod fiskeindtrængning i Bikanalen, indsættes manuel rist og serviceadgang med lav gangbro til risten fra syd. Risten placeres i den indsnævrede del.
4. Adgangen til stemmeværket, Bikanalen og de øvrige flader omkring ”Skjern Å Forvirringen” bibeholdes uændret. Der vil dog være mulighed for nu også at krydse den nedstrøms del af Bikanalen på en lav vold, hvor vandet fra Bikanalen føres under Rind Å.
5. Volde i Bikanalen etableres som lave volde i råjord, med flade anlæg mm., så de fremtræder neutralt i landskabet, og hvor den områdetypiske vegetation genetableres på fladerne.
6. De fremtidige udløb mv. fra Bikanalen under Rind Å er dykkede og ikke synlige. Af hensyn til den tekniske udførelse etableres delvist dykket frontmur for rørene. På frontmuren vil der nødvendigvis være synlige håndtag til lukkeskot og riste foran rørindløbene samt et sikkerhedsrækværk.
7. Indløbet til Bikanalen fra Skjern Å tilpasses så vidt muligt som et indsnævret, men stadig åbent hævet forløb, hvor det åbne vandspejl i kanalen bibeholdes. Bikanalens indløb vil således også fremtidigt fremstå som et åbent forløb. Foran indløbet sættes evt. et skum-bræt, der supplerer den glidende strøm forbi indløbet for at reducere fiskeindtræk og, at grøde m.m. lægger sig indløbet.
8. Placering mv. af det stuvende stryg i Skjern Å ændres ikke. Hvis der er behov for at hæve vandspejlet opstrøms i Skjern Å sigtes på, at det sker ved at udlægge sten mod den opstrøms del af stryget. Der flyttes ikke sten fra det nuværende.
9. Bikanalen er fremtidigt vandfyldt i samme vandspejlsniveau niveau som nuværende. Kanalen er under tilgroning og den oprenses skånsomt for tilgroninger, så hele det åbne forløb er fortsat synligt. ...”

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at projektet har til formål at forbedre forholdene for fiskene i vandløbene. Nævnet vurderer, at de ønskede ændringer af vandløbene ikke vil påvirke naturoplevelsen i området, og at der ikke vil ske forringelse af områdets rekreative og historiske værdier. Nævnet vurderer på denne baggrund, at projektet ikke er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet vurderer efter udtalelsen fra Herning Kommune, at projektet ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for eller væsentlig forstyrrelsen af Natura 2000-området.

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

Fredningsnævnet har ikke taget stilling til eventuelle kulturhistoriske hensyn, som henhører under Slots- og Kulturstyrelsen.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

---

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Joy Winter